

Milli Məclisin dörd komitəsinin birgə iclasında 2023-cü ilin dövlət büdcəsi layihəsi müzakirə edilib

Noyabrın 11-də Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu, Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə, İnsan hüquqları, Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlər-arası əlaqələr komitələrinin birgə iclası keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Milli Məclis Sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli iclası açaraq gündəlik bərədə məlumat verib. Bildirib ki, gündəliyə bir məsələ - "Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsinin birinci oxunuşda müzakirəsi daxil edilib.

Müzakirəyə təqdim olunan büdcə layihəsinin Azərbaycan dövlətinin və iqtisadiyyatının qüdrətinə, aparılan islahatlara əsaslandığını vurğulayan Əli Hüseynli hüquq-mühafizə orqanları və məhkəmə hakimiyyəti üçün ayrılan vəsaitlərin keçən ilə nisbətən artmasını müsbət hal kimi dəyərləndirib. O, bu artımların məhkəmə-hüquq sisteminə aparılan islahatlarla paralel həyata keçirilməsinə diqqət çəkib və büdcə layihəsinin müəyyən məsələləri ilə bağlı fikirlərini bildirib.

Sonra maliyyə naziri Samir Şərifov "Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsi bərədə ətraflı məlumat verib. O qeyd edib ki, 2023-cü ilin dövlət büdcəsi, həmçinin büdcə zərfinə daxil olan digər sənədlər qanunvericiliyin tələblərinə müvafiq olaraq Milli Məclisə təqdim olunub.

Maliyyə naziri bildirib ki, 2023-cü ilin büdcə layihəsi ortamüddətli dövrdə makroiqtisadi və fiskal sabitliyin təmin edilməsi, büdcənin neft gəlirlərindən asılılığının mərhələlərlə aradan qaldırılması, borc intizamının təmin olunması kimi qarşıya qoyulan hədəflərə adekvatdır və gələn ilin büdcəsində ölkənin müdafiə qabiliyyətinin artırılması, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur rayonlarının bərpası və ölkə iqtisadiyyatına reintegrasiyası, işğaldan azad olunmuş ərazilərə Böyük qayıdışın gerçəkləşdirilməsi kimi strateji çağırışlar, həmçinin geosiyasi gərginliyin artması, qlobal iqtisadi tənəzzül kimi böhran meyilləri də nəzərə alınıb.

Diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ölkəmizin müdafiə qabiliyyətinin və milli təhlükəsizliyinin daha da möhkəmləndirilməsini, ordu quruculuğunun daim müasirləşdirilməsini ən ümdə və prioritet vəzifələr sırasına daxil edib. Buna müvafiq olaraq 33 milyard 300 milyon manat məbləğində nəzərdə tutulan büdcə xərclərinin 24,2 faizi və yaxud 8 milyard 63 milyon manatı müdafiə və hüquq-mühafizə xərclərinə yönəldiləcək ki, bu cari illə müqayisədə 496 milyon manat və yaxud 6,6 faiz çoxdur.

Bildirilib ki, müdafiə və milli təhlükəsizlik, məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqanlarının saxlanması xərcləri üçün 2023-cü ilin dövlət büdcəsində 5 milyard 993 milyon vəsait nəzərdə tutulub. Bu da 2020-ci illə müqayisədə

606 milyon manat və yaxud 11,3 faiz çoxdur. Növbəti ildə məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqanlarının saxlanması xərcləri üçün 2 milyard 743 milyon manat və yaxud 2022-ci ilə nisbətən 261 milyon manat (10,5 faiz) çox vəsaitin ayrılması nəzərdə tutulub.

Qeyd edilib ki, sosialyönlü xərclərə 2023-cü ildə 15 milyard 219 milyon manat vəsaitin yönəldilməsi nəzərdə tutulub. Cari illə müqayisədə bu, 1 milyard 289 milyon manat və yaxud 9,3 faiz çoxdur. Əhalinin sosial müdafiəsi və sosial təminat xərcləri isə 4 milyard 416 milyon manat məbləğində proqnozlaşdırılıb.

Nazir növbəti ilin dövlət büdcəsində beynəlxalq münasibətlər, beynəlxalq təşkilatlara üzvlük haqqı və digər beynəlxalq tədbirlərin maliyyələşdirilməsi üçün 470 milyon manat vəsaitin nəzərdə tutulduğunu diqqətə çatdırıb. Bu da cari illə müqayisədə 87 milyon manat və yaxud 22,8 faiz çoxdur. Qeyd olunub ki, 2023-cü ildə keçirilməsi nəzərdə tutulan beynəlxalq tədbirlər üçün 207 milyon manat vəsait ayrılıb, eyni zamanda Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının saxlanması üçün 130 milyon manat, həmçinin xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən mədəniyyət mərkəzlərinin saxlanması üçün 7 milyon manat, ticarət nümayəndəliklərinin saxlanması üçün 6 milyon manat, xaricdəki Azərbaycan diasporunun möhkəmləndirilməsi və digər bu qəbildən olan işlər üçün 13 milyon manat vəsait ayrılacaq. Eyni zamanda məhkəmə qərarlarının icrası və məhkəmə proseslərində aztəminatlı şəxslərə hüquqi yardımın göstərilməsi ilə bağlı xərclər üçün də 13 milyon manat vəsait ayrılıb.

İnsan hüquqları üzrə müvəkkilərin saxlanması üçün xərclərin cari illə müqayisədə 7,6 faiz artırılaraq 6 milyon manata çatdırıldığını deyən maliyyə naziri çıxışının sonunda gələn ilin büdcəsinin gəlirlərinin formalaşması istiqamətlərinə də nəzər salaraq büdcə kəsirinin maliyyələşməsi mənbələrinə diqqətə çatdırıb.

İclasda Hesablama Palatası sədrinin müavini Nəsir Sadiqov palatanın 2023-cü ilin dövlət büdcəsinin layihəsinə dair rəyini təqdim edib. Bildirib ki, büdcə zərfində əsas makroiqtisadi göstəricilər üzrə müxtəlif ssenarilər şərh edilib, iqtisadi artımın əsasən qeyri-neft sektoru hesabına təmin olunacağı proqnozlaşdırılıb. Qeyd edilib ki, büdcə layihəsi ilə birgə hazırlanan və təqdim olunan sənədlər, əks etdirilən əsas göstəricilərin qanunvericiliklə müəyyən olunmuş əsas tələblərə uyğundur.

Bildirilib ki, hazırlanan və təqdim edilən sənədlərdə məlumatlılıq əvvəlki illərlə müqayisədə artırılıb, izahatlara daxil edilmiş məlumatların keyfiyyəti

və həcmi də yüksəldilib. Hesablama Palatası bununla yanaşı, bəzi istiqamətlər üzrə təkmilləşmələrin davam etdirilməsinin zəruriliyini də diqqətə çatdırıb.

Sonra parlamentin İntizam komissiyasının sədri Eldar İbrahimov çıxış edib. Eldar İbrahimov 2023-cü ilin dövlət büdcəsinin bir çox xüsusiyyətləri ilə əvvəlki illərdən fərqlənməsinə diqqət çəkib. Bildirib ki, gələn ilin büdcəsinin həm gəlirləri, həm də xərcləri respublikamızın tarixində ilk dəfə olaraq 30 milyard manatı keçib. Komissiya sədri bunu Prezident İlham Əliyevin uğurla həyata keçirdiyi uzaqgörən daxili və xarici siyasətinin nəticəsi kimi xarakterizə edib.

Bildirilib ki, gələn ilin büdcəsinin digər diqqətə cəlb edən məqamlarından biri də odur ki, dövlət büdcəsində ümumi dövlət xərcləri azaldılıb, sosial və iqtisadi sahələrin inkişafına isə əvvəlki ildən xeyli çox vəsait ayrılıb. İqtisadi təsnifata aid sahələrə böyük büdcə vəsaitlərinin yönəldilməsini təqdir edən E.İbrahimov kənd təsərrüfatına 1 milyard 202 milyon manat vəsaitin ayrılmasını da məmnunluqla qeyd edib.

Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərov bildirib ki, dövlət büdcəsi dövlətin əsas maliyyə sənədi olmaqla yanaşı, həm də iqtisadi, hərbi, təhsil, sosial təminat və digər sahələrin idarə olunmasını və inkişafını təmin edən strateji sənəddir.

2023-cü ilin dövlət büdcəsinin də inkişafyönlü olmasından danışan Z.Əsgərov sənədin Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının reintegrasiyası və həmin ərazilərə Böyük qayıdışın təmin edilməsi, öz doğma yurdlarından didərgin düşmüş vətəndaşlarımızın dayanıqlı məskunlaşması üçün ilkin şərtlərin yaradılması vəzifələrinə adekvat cavab verdiyini bildirib. Qeyd edib ki, bu məqsədlər üçün, həmin ərazilərdə infrastrukturun, o cümlədən hərbi infrastrukturun tikintisi, müdafiə və hüquq-mühafizə orqanlarının xidmətlərinin təşkili məqsədilə ayrılan vəsaitlərin artırılması təqdirəlayiqdir. Komitə sədri vurğulayıb ki, müdafiə və təhlükəsizliyə ayrılan xərclər 5,3 milyard manat olmaqla dövlət büdcəsi xərclərinin 16,3 faizini təşkil edir ki, bu da ölkəmizin hərbi və müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsi, milli təhlükəsizliyin təmini ilə bağlı qarşıda duran vəzifələrin tam icrasına imkan verəcək.

Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri Səməd Seyidov növbəti ilin dövlət büdcəsində beynəlxalq münasibətlər, beynəlxalq təşkilatlara üzvlük haqqı və digər beynəlxalq tədbirlərin maliyyələşdirilməsi üçün cari illə müqayisədə 20 faiz civarında artımla 470 milyon vəsaitin nəzərdə tutulmasını yüksək qiymətləndirib.

Komitə sədri Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının, mədəniyyət mərkəzlərinin, ticarət nümayən-

dəliklərinin saxlanması kimi istiqamətlərdə ayrılan xərcləri müsbət dəyərləndirib, ölkəmizin beynəlxalq fəaliyyətinin və Azərbaycan həqiqətlərinin dünyada müdafiəsinin təmini ilə bağlı fikirlərini bölüşüb.

Sonra Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədri Zahid Oruc 2023-cü ilin dövlət büdcəsinin dünyanın müasir çağırışları, qlobal kataklizmlər və taxıl böhranı kontekstində dəyərləndirərək onun bu çağırışlara adekvat cavab verməsindən danışıb.

Azərbaycan əhalisinin demografik vəziyyətinə nəzər salan komitə sədri ümumi əhali sayında 65 yaşdan yuxarı insanların sayının artmasına diqqət çəkib. O, Bakıda məskunlaşmanın sıxlığını vurğulayaraq, paytaxt əhalisinin ərazinin cəmi 4 faizində mərkəzləşməsinin fəsadlarından danışdı və toxunduğu məsələlərlə bağlı təkliflərini səsləndirib.

Komitələrin birgə iclasında insan hüquqları üzrə müvəkkil (ombudsman) Səbinə Əliyeva insan hüquqlarının daha səmərəli təmini baxımından həlli zəruri hesab olunan məsələlərdən danışdı. O, respublikamızın bir sıra bölgələrində məktəblərdə qış mövsümünə keçidən havanın temperaturuna uyğun tətbiq edilməsi, özünüməşğulluq programının genişləndirilməsi, məktəblərdə psixoloq ştatlarının artırılması, insan sağlamlığının daha etibarlı qorunması, hərbi qulluqçulara (müddətli hərbi qulluqçulara istisna olmaqla) ərzaq payı əvəzinə verilən aylıq pul kompensasiyasının məbləğinin artırılması ilə bağlı təkliflərini səsləndirib.

Qanun layihəsinin müzakirələrində Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsi sədrinin müavini Qüdrət Həsənzadə, İnsan hüquqları komitəsi sədrinin müavini Tahir Kərimli, deputatlar Fəzail Ağamalı, Asim Mollazadə, Azay Quliyev, Naqif Həmzəyev, Jalə Əhmədova, Elşən Musayev, Vüqar İskəndərov, Elman Nəsirov, Elşad Mirbəşiroğlu, Aydın Mirzəzadə çıxış ediblər. Deputatlar 2023-cü ilin dövlət büdcəsi layihəsi ilə bağlı rəy və təkliflərini bildirdilər, suallarını səsləndirdilər.

Sonra maliyyə naziri Samir Şərifov deputatların qaldırdıqları məsələlərə aydınlıq gətirib, sualları cavablandırdı.

Müzakirələrin sonunda deputatlar "Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsinin birinci oxunuşda Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə ediblər.

Komitələrin birgə iclasında Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədr müavini Sevinc Fətəliyeva, deputatlar Nigar Arpadarai, Sabir Rüstəmxanlı, Arzu Nağıyev, Aqil Abbas, Rasim Musabəyov, Kamal Cəfərov, Kamran Bayramov, Ramil Həsən, Nəsim Məhəməliyev, Azər Kərimli, Bəhrüz Məhərrəmov, Antiinhiyar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidmətinin rəisi Məmməd Abbasbəyli və digər rəsmi şəxslər iştirak ediblər.